

Titel: Transitie in het ruimtelijk beleid en de ruimtelijke planningspraktijk

M. Pleijte

Doel	Reflecteren op de overwegingen van de Nederlandse regering om meer marktwerking en in het bijzonder ruimtelijke ontwikkelingspolitiek, ontwikkelingsplanologie en gebiedsontwikkeling na te streven in de ruimtelijke ordening en reflecteren op de ontwikkelingen in de ruimtelijke planningspraktijk.
-------------	---

Aanpak

1) Beleidstheorie achterhalen
(veronderstellingen, aannames achter beleid)	A ↔ = Beoordelen beleidstheorie vanuit theorie
Beoordelen theorie vanuit beleidstheorie
2) Theorie over marktwerking, publiek-publieke samenwerking, publiek private samenwerking	B ↑↓ = Beoordelen planningspraktijk vanuit theorie
Beoordelen theorie vanuit planningspraktijk
3) Bestudering planningspraktijk	C ↔ = Beoordelen planningspraktijk vanuit bel. theorie
4) Reflectie	Beoordelen bel. theorie vanuit planningspraktijk

Ruimtelijk beleid: marktwerking, ruimtelijke ontwikkelingspolitiek, ontwikkelingsplanologie en gebiedsontwikkeling en ruimtelijke planningspraktijk		
1. Beleidstheorie achterhalen	A ↔	2. Theorie
		B ↑↓
	C ↔	3. Planningspraktijk

Resultaten beleidstheorie achter marktdenken in ruimtelijke ordening

- Recessie 1979-1984: bijdrage ruimtelijke ordening aan economisch herstel
- Dominant thema: internationale concurrentiepositie van regio's en steden
- Sloot prima aan in toen opkomend vertrouwen in marktmechanisme
- Vergroting van marktwerking via deregulering: burgers en bedrijven prikkelen tot initiatief
- Marketing van vestigingsvoorwaarden, strategische projectplanning en samenwerking met het bedrijfsleven: om investeringsvermogen te vergroten
- plandoelen niet meer eenzijdig vast te stellen door alleen de centrale overheid, maar bediscussieren met gefragmenteerde maatschappij
- Estheticisme krijgt de overhand: kwaliteitsoordelen over smaak, vormgeving en schoonheid domineren debat over planologie en ruimtelijke ordening en nemen de plaats in van gemeenschappelijke maatschappijvisies en van wetenschappelijk objectieveerbare programma's
- Omstreeks 1985: projectsturing verdringt de plansturing
- Complexiteit niet meer te beantwoorden met holistisch plan
- Projectsturing: fragmentatie en versnippering
- Interactie met en tussen gefragmenteerde delen: nieuwe communicatieve rationaliteit
- Projecten: beheersbaar maken van complexiteit, anders chaos
- Projecten: overheden kunnen investeringen alloceren en publiek-private samenwerking uitlokken
- Private marktpartijen: kans op uitvoering groot, bij overzichtelijke projecten
- Ontaardt in caleidoscopisch karakter: enorm aantal projecten in alle soorten en maten
- jaren negentig: verslechtering marktpositie van de ruimtelijke ordening
- marktpartijen te afhankelijk van overheden voor projecten
- van reactief toetsen naar proactief ontwikkelen
- nieuwe nota voor de ruimtelijke ordening en vervanging van de oude Wet op de Ruimtelijke Ordening

Reflectie inzet markt in ruimtelijke ordening en ruimtelijke planningspraktijk

- Rood voor groen benadering: exploitatieplan middel of doel op zich?
- Bedreiging ruimtelijke kwaliteit: marktpartijen of onderhandelende overheden?
- Overheden: borgers van publiek belang of geldmachines?
- critici van de huidige ruimtelijke ordening: nadruk op allure, integratie, aantrekkelijkheid en identiteit (markt)
- omgevingskwaliteit en projectversnippering verstommen debat over nationale toekomstprogrammering
- Veel kritiek die de laatste jaren te horen is op onze ruimtelijke ordening: te weinig rijkvisie, 2) te veel sturing op estheticisme en 3) te gefragmenteerde sturing